

سنگ سیاه کاخی که دیگر نیست...

کاوش‌های باستان‌شناسی در دشتستان برازجان / روستای جتوط

www.ketab.ir

اسماعیل یغمایی

سمیرا ایمنی

سرشناسه	یغمایی، اسماعیل، ۱۳۲۰-
عنوان و نام پدیدآور	سنگ‌سیاه کاخی که دیگر نیست... (کاوش‌های باستان‌شناسی در دشتستان، برازجان/روستای جتوط/اسماعیل یغمایی، سمیرا ایمنی.
مشخصات نشر	تهران، کارنامک، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۳۰۴ ص: مصور، عکس (رنگی)، نقشه.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۴۲۸۰-۱-۶
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه
عنوان دیگر	سنگ‌سیاه کاخی که دیگر نیست... (کاوش‌های باستان‌شناسی در دشتستان، برازجان/روستای جتوط.
موضوع	حفاری‌ها (باستان‌شناسی) - ایران - جتوط (روستا)
موضوع	Excavations (Archaeology) -- Iran -- Jetut
	دشتستان - آثار تاریخی
	Dashtestan (Iran) -- Antiquities
	جتوط (روستا) - آثار تاریخی
	Jetut (Iran) -- Antiquities
شناسه افزوده	ایمنی، سمیرا، ۱۳۶۰، همکار، ویراستار
رده‌بندی کنگره	DSR۵۵
رده‌بندی دیویی	۹۵۵/۶۴۳۹۴۳
شماره کتابشناسی ملی	۷۴۵۸۷۹
وضعیت رکورد	فیبا

سنگ‌سیاه کاخی که دیگر نیست (کاوش‌های باستان‌شناسی در دشتستان، برازجان/روستای جتوط)

اسماعیل یغمایی، سمیرا ایمنی

ویراستار فنی: سمیرا ایمنی

طراح جلد: زهرا پزشکی

صفحه‌آرا: مهشید ایمنی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: نخست، زمستان ۱۴۰۰، تهران

چاپ: نبشته

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۲۸۰-۱-۶

انتشارات کارنامک

همه حقوق معنوی این کتاب برای نویسندگان محفوظ است.

تهران: صندوق پستی ۱۵۸۸۹۸۳۸۱۴ / تلفن ۰۲۱۸۸۳۰۴۳۸۸

تهران: خیابان مفتح شمالی، چهارراه زهره، پلاک ۲۴

سیاهه

۹	پیش‌نیشتر
۱۱	بخش نخست - چشم‌اندازی چندبهدشتستان
۱۳	جایگاه جغرافیایی
۲۳	جغرافیای تاریخی
۲۶	پیشینه‌ی کاوش
۳۱	بخش دوم - کاوش
۳۳	کاوش کاخ سنگ‌سیاه
۳۹	تالار میانی
۴۱	پایه‌ستون‌های تالار میانی
۵۰	شالی‌ستون‌های تالار میانی
۵۲	بست‌ها و پاره‌ها
۵۶	ستون‌های تالار میانی
۵۶	بدنه و سرستون‌های تالار میانی
۵۶	دیوارهای تالار میانی

۵۷.....	پوشش کف تالار میانی.....
۶۲.....	ایوان‌های کاخ سنگ‌سیاه.....
۶۲.....	ویژگی رازی‌گری هرایوان.....
۶۲.....	ایوان باختری (سراسر ترانشه‌ی N-VII و نیمه‌ی از ترانشه‌ی N-VIII).....
۶۲.....	پایه‌ستون‌های ایوان باختری.....
۶۶.....	کف ایوان باختری.....
۶۶.....	اتاق‌های دوسوی ایوان باختری.....
۶۷.....	ساختار و ویژگی اتاق شمالی (ترانشه‌ی N-VI).....
۷۳.....	ساختار و ویژگی اتاق جنوبی (نیمه‌ی از ترانشه‌ی N-VIII).....
۷۴.....	آستانه‌ی ایوان باختری.....
۷۶.....	باشنه‌ی در درگاه ایوان باختری.....
۷۷.....	زیرسازی سنگ درگاه ایوان باختری.....
۷۸.....	ایوان شمالی (ترانشه‌ی M-VI و بخشی از ترانشه‌های L-VI و N-VI).....
۸۰.....	پایه‌ستون‌های ایوان شمالی.....
۸۳.....	شالی‌ستون ایوان شمالی.....
۸۶.....	کف ایوان شمالی.....
۸۶.....	رج آجر هادر ایوان شمالی.....
۸۶.....	آستانه‌ی ایوان شمالی.....
۹۰.....	ایوان خاوری (سراسر ترانشه‌ی L-VII و بخشی از ترانشه‌های L-VI و L-VIII).....
۹۲.....	پایه‌ستون‌های ایوان خاوری.....
۹۷.....	کف ایوان خاوری.....
۹۸.....	آستانه‌ی ایوان خاوری.....
۱۰۰.....	ایوان جنوبی (بخش‌هایی از ترانشه‌های N-VIII، L-VIII، M-VIII).....
۱۰۱.....	آستانه‌ی ایوان جنوبی.....
۱۱۳.....	کان‌سار سنگ‌های کاخ سنگ‌سیاه.....
۱۱۷.....	بخش سیوم - یافته‌ها.....
۱۱۹.....	یافته‌ها.....

۱۱۹.....یافته‌های آهنکی و گچی

۱۳۳.....یافته‌های آهنی

۱۴۳.....یافته‌های سفالین

۱۴۵.....یافته‌های سنگی

۱۵۱.....بخش چهارم-برابری‌های رازی‌گری

۱۵۳.....برابری‌های رازی‌گری

۱۶۷.....بخش پنجم-بازسازی

۱۶۹.....بازسازی

۱۷۷.....بخش ششم-نگهداری و حفاظت

۱۷۹.....نگهداری و حفاظت

۱۸۳.....بخش هفتم-ویرانی یک پارچه

۱۸۵.....ویرانی یک پارچه

۱۹۶.....جانمایی سازه‌های پراکنده‌ی کاخ سنگ‌سیاه

۲۰۳.....بخش هشتم-گاهنگاری و نخستین ارزیابی‌ها

۲۰۵.....گاهنگاری و نخستین ارزیابی‌ها

۲۲۵.....سرچشمه‌ی آگاهی‌ها

۲۲۹.....درسوگ سنگ‌سیاه

۲۴۱.....تصاویر آخر کتاب

پیش‌نہشتار

کاخ سنگ سیاه در دشتستان / شهرستان برازجان، روستای جتوط جای دارد. کاوش این کاخ در سال ۱۳۵۶ سه ماه به درازا کشید. دست‌آورد این کاوش یک تالار میانی راست‌گوشه در راستای خاوری-باختری با دو رج ۸ تایی پایه‌ستون سنگی است. در چهارسوی این تالار نیز چهار ایوان راست‌گوشه با پایه‌ستون‌هایی کوچک‌تر از تالار میانی جای دارد. مغز ستون‌ها چوبی، با روکشی از گچ آراسته به رنگ سبز مغزپسته‌ای است. سرستون‌ها نیز از گچ بوده که بخش‌های چشم‌گیر آن چون چشم، پوزه‌ی شیر و... سنگی است. این کاخ را یکی از سازه‌های ارزنده‌ی شهر هخامنشی تموکن پیشنهاد می‌کنیم که در یورش اسکندر مقدونی یک‌سره نابود شده است. اما آن چه که به‌سختی کاوش شد نیز، به‌دست غارت‌گران بومی منطقه با لودر زیرورو و از دست رفت. متأسفانه بازسازی همین تکه‌های ناچیز نیز با سنگ‌اندازی مدیران میراث فرهنگی آن هنگام میسر نگردید. امروز از بقایای این کاخ ارزنده جز شکسته سنگ‌هایی پراکنده چیزی بیش نمانده است.

در راستای کاوش کاخ سنگ سیاه، نخست سپاس‌گزار ایران‌دوست بزرگوار جناب آقای دکتر فیروز باقرزاده، مدیر آن هنگام مرکز باستان‌شناسی ایران هستم که در سال ۱۳۵۶ با تأمین بودجه‌ای مناسب مرا روانه کاوش نمود. ره‌آورد این سفر همین کتاب است.

بسیار سپاس‌گزارم از همکار ارجمند جناب آقای میرعابدین کابلی که در بازسازی و تهیه نقشه‌ها دست‌گیر من بود و مرا تنها نگذاشت.

از خانم زهره زهبری (دکتری باستان‌شناسی) که در طراحی و پژوهش برخی یافته‌ها به من یاری رسانید و خانم مریم روغنی برای طراحی برخی یافته‌ها و نیز خانم مهندس فاطمه دارابی برای طراحی و ترسیم برخی از نقشه‌ها و خانم مهشید ایمنی برای تنظیم این کتاب امتنان دارم.

بسیار ممنونم از جناب محمد معماریان که دشواری تدارکات را برعهده داشته و از کارگران روستای جتوط که با اشتیاق و دلسوزی مرا همراهی نمودند.

اسماعیل یغمایی-سمیرا ایمنی

زمستان ۱۴۰۰